

**ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ**

**Address by the Minister of Education, Sport and Youth Dr Athena Michaelidou
at the 21st Annual Cyprus Summit November 3rd and 4th 2025, Hilton Nicosia**

**Bridging continents for security, business and energy
November 4th 2025, 11:30 a.m.**

Είναι χαρά μου να συμμετέχω στο σημερινό πάνελ, σε μια στιγμή που η Ευρώπη και ο κόσμος ολόκληρος επαναπροσδιορίζουν τον ρόλο της εκπαίδευσης και των δεξιοτήτων στη διαμόρφωση ενός μέλλοντος που ήδη βρίσκεται μπροστά μας.

Η Τεχνητή Νοημοσύνη δεν αποτελεί πια μακρινή υπόσχεση· είναι μια πραγματικότητα που επηρεάζει κάθε πτυχή της καθημερινότητας, της εργασίας και της μάθησης. Οι τεχνολογικές εξελίξεις φέρνουν τεράστιες δυνατότητες, αλλά και προκλήσεις - για τις οποίες η εκπαίδευση καλείται να προετοιμάσει τους εκπαιδευόμενους με γνώση, ενσυναίσθηση, ευαισθησία και κριτική σκέψη.

Το Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας της Κύπρου εργάζεται συστηματικά προς αυτή την κατεύθυνση. Το όραμά μας είναι σαφές: **να καλλιεργήσουμε πολίτες με δεξιότητες, υπευθυνότητα, δημοκρατικό ήθος και ιστορική ταυτότητα· πολίτες ικανούς να συμβάλλουν δημιουργικά στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη και να αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις του μέλλοντος με αυτοπεποίθηση.**

- Ψηφιακός και παιδαγωγικός μετασχηματισμός

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός της εκπαίδευσης βρίσκεται στο επίκεντρο των πολιτικών μας. Δεν στοχεύουμε απλώς στην τεχνολογική αναβάθμιση των σχολείων· στοχεύουμε στην **ουσιαστική ενσωμάτωση της τεχνολογίας** στη μάθηση, ώστε αυτή να γίνει πιο συμμετοχική, πιο εξατομικευμένη και πιο δίκαιη.

Οι βασικές αρχές που διέπουν την ψηφιακή εκπαίδευση στηρίζονται στην αντίληψη ότι η τεχνολογία έχει υποστηρικτικό ρόλο στη μαθησιακή διαδικασία, προσφέροντας προσθετική παιδαγωγική αξία και όχι αντικαθιστώντας την εκπαιδευτική πράξη. Η Παιδαγωγική παραμένει κυρίαρχη, καθορίζοντας τον τρόπο και τον σκοπό αξιοποίησης των ψηφιακών εργαλείων. Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στη δίκαιη και ισότιμη πρόσβαση όλων - εκπαιδευτικών και μαθητών - στην ψηφιακή εκπαίδευση, ώστε η τεχνολογία να υπηρετεί τη μάθηση, την ευημερία

και ευρύτερα τη ζωή. Καθοριστικός παράγοντας για την επιτυχή και αποτελεσματική αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών **είναι οι εκπαιδευτικοί, οι οποίοι χρειάζονται συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη και ενεργό συμμετοχή στον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση των τεχνολογικών παρεμβάσεων.**

Οι πολιτικές του Υπουργείου ευθυγραμμίζονται με τις σύγχρονες προκλήσεις, τα ερευνητικά ευρήματα και τις ευρωπαϊκές συστάσεις, όπως το Σχέδιο Δράσης και οι Συστάσεις για την Ψηφιακή Εκπαίδευση 2021-2027 και η Ψηφιακή Δεκαετία της Ευρώπης 2030.

Σε συνεργασία με το Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής, προωθούνται εθνικές δράσεις όπως το Κείμενο Πολιτικής για την Ψηφιακή Εκπαίδευση και το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις Ψηφιακές Δεξιότητες 2021-2025, οι οποίες είναι κρίσιμες για τη δημιουργία ενός οικοσυστήματος ψηφιακής εκπαίδευσης υψηλών επιδόσεων, χωρίς αποκλεισμούς.

Αυτές οι πολιτικές εστιάζουν σε **τρεις αλληλένδετους πυλώνες:**

- **Ψηφιακά ικανό σχολείο**, με σύγχρονη υποδομή και εργαλεία.
- **Ψηφιακά ικανοί εκπαιδευτικοί**, με συνεχή επιμόρφωση και επαγγελματική ανάπτυξη.
- **Ψηφιακά ικανοί μαθητές και μαθήτριες**, με δεξιότητες του 21ου αιώνα, κριτική σκέψη και ψηφιακή πολιτότητα.

Ταυτόχρονα, η ανάπτυξη δεξιοτήτων όπως η δημιουργικότητα, η επίλυση προβλημάτων, η επικοινωνία και η ομαδικότητα ενισχύει όχι μόνο την προσωπική ανάπτυξη, αλλά και την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και της οικονομίας στο σύνολό της.

Η τεχνολογία, όπως επισημάναμε πρόσφατα και στην ημερίδα για την Τεχνητή Νοημοσύνη, **δεν αποτελεί αυτοσκοπό**, αλλά **εργαλείο ενίσχυσης της μάθησης, καλλιέργειας κριτικά σκεπτόμενων ατόμων και μέσο ίσων ευκαιριών.**

Στη βάση των πιο πάνω αρχών ο στρατηγικός μας σχεδιασμός για τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό αξιοποιεί τόσο **εθνικά κονδύλια όσο και κονδύλια του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας** και συνοδεύεται από εκσυγχρονισμό των αναλυτικών προγραμμάτων, ενίσχυση των μαθημάτων STEM, καθώς και ανάπτυξη υποστηρικτικού παιδαγωγικού υλικού.

Παράλληλα, το ΥΠΑΝ ενισχύει τους νέους με τα απαραίτητα εφόδια για σωστές επαγγελματικές επιλογές και επιτυχία. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στον θεσμό της

Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής, η οποία, μέσω εξειδικευμένων εκπαιδευτικών, προσφέρει καθοδήγηση, αυτογνωσία και ενημέρωση για τη σύγχρονη εκπαιδευτική και επαγγελματική πραγματικότητα. Στόχος είναι οι μαθητές να λαμβάνουν αποφάσεις που συνδυάζουν τις προσωπικές τους φιλοδοξίες με τις ανάγκες της κοινωνίας. Ο θεσμός **επεκτάθηκε και στα Δημοτικά Σχολεία, ενώ η Εβδομάδα Εργασίας επανέρχεται στα Λύκεια**, προσφέροντας βιωματική επαφή με τον κόσμο της εργασίας και τη σύνδεση σχολείου-αγοράς εργασίας.

- Πολιτική για την Τεχνητή Νοημοσύνη στην Εκπαίδευση

Ιδιαίτερα σημαντική για εμάς είναι η πρόσφατη παρουσίαση του **“Κειμένου Πολιτικής και Κατευθυντήριων Γραμμών για την Υπεύθυνη και Δεοντολογική Αξιοποίηση της Τεχνητής Νοημοσύνης στη Δημοτική και Μέση Εκπαίδευση”**, που πραγματοποιήθηκε στις 16 Οκτωβρίου 2025.

Το κείμενο αυτό, το πρώτο του είδους του στην Κύπρο, αναπτύχθηκε σε συνεργασία με εθνικούς και διεθνείς ειδικούς και καθορίζει ένα πλαίσιο αρχών που εγγυάται ότι η Τεχνητή Νοημοσύνη θα υπηρετεί **την ανθρώπινη ανάπτυξη, την παιδαγωγική αξία και τη δεοντολογία**. Στοχεύει, επίσης, να αναδείξει τις ευκαιρίες που ενδεχομένως να προσφέρουν τα συστήματα Τεχνητής Νοημοσύνης στο πλαίσιο του μαθησιακού σχεδιασμού και της εφαρμογής του, με οδοδείκτη παιδαγωγικές θεωρίες, αρχές και πρακτικές.

Με τον τρόπο αυτό, προετοιμάζουμε τη νέα γενιά για έναν κόσμο εργασίας όπου η κατανόηση και η δημιουργική αξιοποίηση της τεχνητής νοημοσύνης θα είναι καθοριστικές δεξιότητες για την απασχολησιμότητα και την καινοτομία.

Οι βασικές αρχές στις οποίες αναπτύχθηκε το έγγραφο είναι:

(α) Η Ανθρωποκεντρική Προσέγγιση, σύμφωνα με την οποία ο/η εκπαιδευτικός παραμένει στο επίκεντρο της μαθησιακής διαδικασίας, αξιοποιώντας την ΤΝ για να ενισχύσει - όχι να αντικαταστήσει - την ανθρώπινη αλληλεπίδραση και την κριτική σκέψη·

(β) Η Δεοντολογία και η Υπεύθυνη Χρήση, που προϋποθέτει οι εκπαιδευτικοί να αποτελούν πρότυπο ηθικής και συνειδητής χρήσης της ΤΝ·

(γ) Η Προαγωγή Κριτικής Σκέψης, Ψηφιακής Ικανότητας και Γραμματισμού Δεδομένων, Πληροφοριών και ΤΝ, με στόχο την ενδυνάμωση των μαθητών/μαθητριών σε δεξιότητες του ψηφιακού και τεχνολογικού γραμματισμού·

(δ) Η Ισότιμη Πρόσβαση και Συμπερίληψη, ώστε η χρήση της ΤΝ να διασφαλίζει ίσες ευκαιρίες μάθησης και συμμετοχής για όλους/όλες και

(ε) Η Συνεχής Επαγγελματική Ανάπτυξη, που τονίζει την ανάγκη οι εκπαιδευτικοί να παρακολουθούν τις εξελίξεις και να συμμετέχουν ενεργά σε σχετικά προγράμματα μάθησης.

Στη βάση αυτών των αρχών, προωθούμε ένα **τρισδιάστατο μοντέλο Γραμματισμού στην Τεχνητή Νοημοσύνη, η οποία προσδιορίζεται γύρω από τους ακόλουθους άξονες:**

- *Μαθαίνοντας για την ΤΝ (Learning about AI)* – κατανόηση των βασικών εννοιών και επιδράσεων.
- *Μαθαίνοντας με την ΤΝ (Learning with AI)* – αξιοποίηση της ΤΝ για τη μάθηση και την αξιολόγηση.
- *Μαθαίνοντας ΤΝ (Learning AI)* – ανάπτυξη δεξιοτήτων δημιουργίας και προγραμματισμού εργαλείων ΤΝ.

Μέσα από αυτή την προσέγγιση, οι μαθητές και μαθήτριες καλλιεργούν δεξιότητες ανάλυσης δεδομένων, υπολογιστικής σκέψης, ηθικής κρίσης και συνεργατικής επίλυσης προβλημάτων - στοιχεία που αποτελούν τη βάση για ένα δυναμικό και ανθεκτικό εργατικό δυναμικό.

Το κείμενο, όπως έχει προαναφερθεί, ετοιμάστηκε με βάση τα τρέχοντα δεδομένα σε σχέση με την Τεχνητή Νοημοσύνη στην εκπαίδευση, γι' αυτό και είναι σημαντικό να αναφέρω πως θα λειτουργήσει ως **ένα ζωντανό έγγραφο**, το οποίο θα βρίσκεται υπό συνεχή διαμόρφωση ανάλογα με τις διεθνείς, ευρωπαϊκές και εθνικές εξελίξεις, συστάσεις και οδηγίες.

- **Εναρμόνιση με Ευρωπαϊκές Στρατηγικές και Πολιτικές**

Η προσέγγιση για την Τεχνητή Νοημοσύνη αντικατοπτρίζει τα ευρωπαϊκά **πλαίσια ψηφιακών ικανοτήτων** (DigCompEdu και Digicom2.2), το **πλαίσιο Γραμματισμού για την Τεχνητή Νοημοσύνη** (AI Literacy Framework for Primary and Secondary Education) καθώς και τα πρόσφατα πλαίσια ικανοτήτων **Τεχνητής Νοημοσύνης της UNESCO για εκπαιδευτικούς** (Competency Framework for Teachers) και για μαθητές/μαθήτριες (Competency Framework for Students), τα οποία αξιοποιούμε και προωθούμε, προσεγγίζουν ανθρωποκεντρικά τον ψηφιακό μετασχηματισμό. Ταυτόχρονα, το Υπουργείο παρακολουθεί στενά τον ευρωπαϊκό κανονισμό για την Τεχνητή Νοημοσύνη (AI Act).

Παράλληλά, οι πολιτικές μας για την Τεχνητή Νοημοσύνη συνάδουν με τις αναφυόμενες προκλήσεις, τα τεκμηριωμένα ερευνητικά ευρήματα και τις καθορισμένες συστάσεις που διαμορφώνονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση από τα Κράτη Μέλη.

Τα πιο πάνω συνδέονται οργανικά με το **Σχέδιο Δράσης για την Ψηφιακή Εκπαίδευση 2021-2027 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής** (The Digital Education Action Plan 2021-2027) το οποίο στοχεύει στη βελτίωση της ποιοτικής και συμπεριληπτικής ψηφιακής μάθησης, καθώς και στην ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων, **την Ψηφιακή Δεκαετία 2030 της Ευρώπης και τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης 2030** (European Education Area).

Τέλος, συμμετέχουμε ενεργά σε ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες στο πλαίσιο της νέας πρωτοβουλίας της ΕΕ 'Ένωση Δεξιοτήτων' ('Union of Skills') που στοχεύουν στη διασύνδεση εκπαίδευσης, αγοράς εργασίας και κοινωνίας, μέσω και της ενίσχυσης των ψηφιακών δεξιοτήτων των πολιτών.

- Η Διά Βίου Μάθηση ως στρατηγική προτεραιότητα

Η ψηφιακή εκπαίδευση για το μέλλον γενικά και η Τεχνητή Νοημοσύνη δεν περιορίζεται στην υποχρεωτική φοίτηση. Η διά βίου μάθηση αποτελεί το κλειδί για την κοινωνική συνοχή, την απασχολησιμότητα και τη δημοκρατική συμμετοχή.

Η επένδυση στη συνεχή κατάρτιση των πολιτών και των εργαζομένων ενισχύει τις δυνατότητές τους να προσαρμόζονται στις νέες ανάγκες της αγοράς εργασίας και να συμβάλλουν ενεργά στην καινοτομία και την επιχειρηματικότητα.

Το Υπουργείο Παιδείας, μέσα από την Εθνική Στρατηγική για τη Διά Βίου Μάθηση 2021-2027, αναπτύσσει ευέλικτα μαθησιακά περιβάλλοντα για όλους τους πολίτες - ανεξαρτήτως ηλικίας, τόπου κατοικίας ή μορφωτικού επιπέδου.

Τα Εσπερινά Γυμνάσια/Λύκεια, οι Εσπερινές Τεχνικές Σχολές, τα απογευματινά προγράμματα διά βίου μάθησης και η συνεργασία με κοινωνικούς εταίρους, αποτελούν βασικούς πυλώνες αυτής της προσπάθειας.

Στόχος μας είναι κάθε πολίτης να έχει τη δυνατότητα να αναβαθμίζει και να επανακαταρτίζει τις δεξιότητές του, ιδίως στις ψηφιακές, πράσινες και κοινωνικές δεξιότητες.

Με αυτόν τον τρόπο, η εκπαίδευση καθίσταται κινητήριος δύναμη για την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική ευημερία.

- Προς ένα ανθρωποκεντρικό και δίκαιο μέλλον

Η τεχνητή νοημοσύνη και οι ταχύτατες τεχνολογικές αλλαγές δεν πρέπει να διευρύνουν τις ανισότητες· πρέπει να λειτουργήσουν ως καταλύτες κοινωνικής ένταξης.

Η εκπαίδευση, επομένως, δεν έχει μόνο οικονομική, αλλά και ηθική διάσταση. Η πρόκληση είναι να διαμορφώσουμε ένα οικοσύστημα μάθησης που να συνδυάζει τεχνολογική καινοτομία με ανθρωπιστικές αξίες.

Το Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας επιλέγει να πορευθεί με όραμα, συνεργασία και υπευθυνότητα - επενδύοντας σε ένα σύστημα εκπαίδευσης που προετοιμάζει όχι μόνο για το μέλλον της εργασίας, αλλά για το μέλλον των ανθρώπων που συμμετέχουν σε αυτό.

Αυτό που οραματιζόμαστε και δρομολογούμε εδώ και δύο χρόνια είναι την **μετάβαση από το γνωσιοκεντρικό σχολείο, στο σχολείο των δεξιοτήτων, διατηρώντας τον ανθρωποκεντρικό του χαρακτήρα**. Ένα σχολείο που δεν εγκλωβίζεται στη στείρα παπαγαλία αλλά δίνει χώρο στη δημιουργικότητα, στη συνεργασία, στην καλλιέργεια της κριτικής σκέψης και της επίλυσης προβλημάτων. Σε ένα τέτοιο σχολείο οι μαθητές θα μαθαίνουν να συνδέουν τη γνώση με την πραγματική ζωή, να προστατεύουν το περιβάλλον, πώς να συμμετέχουν ως ενεργοί πολίτες.

Γιατί η δημιουργία ενός εργατικού δυναμικού έτοιμου για το μέλλον δεν σημαίνει απλώς τεχνολογική επάρκεια, αλλά τη διαμόρφωση πολιτών **με ευελιξία, ανθεκτικότητα, επιχειρηματικό πνεύμα και κοινωνική συνείδηση** - χαρακτηριστικά που ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Η ανάπτυξη, λοιπόν, ενός εργατικού δυναμικού έτοιμου για το μέλλον (future-ready workforce) δεν σημαίνει απλώς περισσότερη τεχνολογία. Σημαίνει επένδυση στις ανθρώπινες δεξιότητες: τη δημιουργικότητα, την προσαρμοστικότητα, τη συνεργασία και την κριτική σκέψη. Σημαίνει, επίσης, ενίσχυση της επαγγελματικής ετοιμότητας των εκπαιδευτικών, ώστε να αποτελούν τον καταλύτη της αλλαγής.

Η επένδυση στη συνεχή κατάρτιση των πολιτών και των εργαζομένων ενισχύει τις δυνατότητές τους να προσαρμόζονται στις νέες ανάγκες της αγοράς εργασίας και να συμβάλλουν ενεργά στην καινοτομία και την επιχειρηματικότητα.

Καταληκτικά, θα ήθελα να τονίσω τη σημασία της διά βίου μάθησης ως τη γέφυρα που ενώνει την ανθρώπινη δημιουργικότητα με την τεχνητή νοημοσύνη.

Ζούμε μια εποχή που απαιτεί περιέργεια, προσαρμοστικότητα και προσωπική αλλά και συλλογική ευθύνη.

Μιλάμε για ένα σχολείο ευρύτερων ικανοτήτων που καλλιεργεί, επίσης, τη συναισθηματική νοημοσύνη, τη δημιουργικότητα, τη συνεργατικότητα, αλλά και τη δυνατότητα κάθε παιδιού να ανακαλύψει το προσωπικό του ταλέντο, την ειδική του δυνατότητα.

Καταληκτικά, θέλουμε ένα εκπαιδευτικό σύστημα που ενθαρρύνει τη συνεχή μάθηση, την κριτική σκέψη και τη συνεργασία είναι η δύναμη που θα επιτρέψει στους πολίτες να συνυπάρξουν δημιουργικά με την τεχνολογία και να την κατευθύνουν προς το κοινό καλό.